

Заключення

Інтернаціоналізація – это становление межкультурного и международного измерений в высшем образовании, направленное на улучшение качества подготовки специалистов и научных исследований, и ошибочным является сводить его комплексный характер к отдельным составляющим, будь-то мобильность студентов, преподавание на английском языке или иные явления, которые являются не сутью, а средствами достижения интернационализации.

Література

1. Ал-Шукри С.Х. Сотрудничество европейских медицинских учреждений и Болонский процесс / С.Х. Ал-Шукри // Проблемы и перспективы интеграции российской и европейской систем образования : Материалы межд. семинара, Санкт-Петербург, 28 июня - 2 июля 2004 г. – СПб., Изд-во СПбГУАП, 2004. – С. 79-80.
2. Байденко В.И. Болонский процесс: структурная реформа высшего образования Европы / В.И. Байденко // – М.: Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов; Российский новый ун-т, 2002. – 128 с.
3. Вульфсон Б.Л. Глобализация и образование / Б.Л. Вульфсон // Известия Российской академии образования. – 2005. – № 1. – С. 20-34.
4. Кольчугина М. Синергизм образования и науки как инновационный ресурс / М. Кольчугина // Мировая экономика и мировые отношения. – 2008. – № 10. – С. 84-92.
5. Шишков Ю.В. Интеграционные процессы на пороге XXI века. Почему не интегрируются страны СНГ? / Ю.В. Шишков // – М.: III тысячелетие, 2001. – 400 с.
6. Alfred M. Strangers in the mirror: immigrant students in the higher education classroom / M. Alfred, R. Swaminathan // Adult Learning. – 2001. – Vol. 12, №4. – P.1-13.
7. Althach P. The internalization of higher education: motivations and realities / P. Althach, J. Knight // Journal of Studies in International Education. – 2007. – Vol. 11, № 3/4. – P.290-305.
8. Higher education in the twenty-first century: vision and action / UNESCO World Conference on Higher Education, Oct. 5-9, 1998, Paris : Declaration – Mode of access to the document: http://www.unesco.org/education/educprog/wche/declaration_eng.htm
9. Knight J. Internalization remodeled definition, approaches, and rationales / J. Knight // Journal of Studies in International Education. – 2004. – Vol. 8, № 1. – P.5-31.
10. Kritz M.M. Globalisation and internationalisation of tertiary education: Final Report submitted to the United Nations Population Division / M.M. Kritz // International Symposium on International Migration and Development, June 28-30, 2006, Turin: Final Report // UN/POP/MIG/SYMP/2006/02/Rev – Mode of access to the document: http://www.un.org/esa/population/migration/turin/Symposium_Turin_files/P02_KRITZ_Rev3_Augst21.pdf.
11. Morita N. Negotiating Participation and Identity in Second Language Academic Communities / N. Morita // TESOL Quarterly. – 2004. – Vol. 38, № 4. – P.573-603.
12. Report on trends and development in higher education in Europe 1998-2003 / Meeting of Higher Education Partners, 23-25 June, 2003 : UNESCO – CEPES Report [Electronic resource]. – Mode of access to the document: <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001303/130336e.pdf>
13. 2012 Paris OER Declaration / 2012 World Open Educational Resources (OER) Congress UNESCO, June 2012, Paris. http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CI/CI/pdf/Events/Paris%20OER%20Declaration_01.pdf

Реферати

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ЗАГАЛЬНІ КОНЦЕПЦІЇ ТА ДЕЯКІ ПОМИЛКИ З НИМИ ПОВ'ЯЗАНІ

Важнича О., Дев'яткіна Т., Дев'яткін О., Луценко Р., Лугова Л.

У статті показано, що інтернаціоналізація – це становлення міжкультурного та міжнародного вимірювань у вищій освіті, спрямоване на поліпшення якості підготовки фахівців, і помилковим є зводити його комплексний характер до окремих складових, які є засобами досягнення інтернаціоналізації.

Ключові слова: інтернаціоналізація, вища освіта, загальні концепції.

INTERNATIONALIZATION OF HIGHER EDUCATION: GENERAL CONCEPTS AND SOME MISCONCEPTIONS RELATED TO THEM

Vazhnychaya Ye.M., Devyatkina T.A., Devyatkin A.E., Lutsenko R., Lugovaya L.A.

In the article, it is shown that internationalization is becoming of the cross-cultural and international dimensions in higher education, aimed at improving the quality of specialists' training, and it is wrong to reduce its complex character to some components, which are the means to internationalization.

Key words: internationalization, higher education, general concepts.

УДК 612+376.68

Л.Е. Веснина

ВНІЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

ЗНАЧЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЛЕКЦІЙ У ВИКЛАДАННІ ФІЗІОЛОГІЇ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ

Підвищення ефективності навчання іноземних студентів потребує застосування поряд з класичними методами новітніх досягнень науки і техніки. Найбільш вдалою формою подання лекційного матеріалу з фізіології є лекції у вигляді мультимедійної презентації. Поєднання текстової інформації з різноманітним ілюстративним матеріалом дозволяє акцентувати увагу аудиторії на значимих аспектах інформації, робить інформативний матеріал більш доступним за рахунок візуального сприйняття, підтримує емоційну складову лекції, що в цілому сприяє інтенсифікації процесу засвоєння, кращому розумінню, осмисленню та запам'ятовуванню інформації.

Ключові слова: іноземні студенти, лекція, мультимедійна презентація, наочність, ефективність навчання.

Фізіологія – найважливіша частина теоретичних дисциплін, які формують майбутнього лікаря. Фізіологія нерозривно пов'язана з усіма напрямками медицини. Це теоретична основа практичної медицини, завдяки якій студент-медик пізнає загальні закономірності життєдіяльності здорового організму та приступає до вивчення клінічних дисциплін. Без глибокого знання законів життєдіяльності клітин, тканин, органів, взаємовідношення організму людини з навколишнім середовищем, провідної ролі впливу умов життя, неможливо розкриття закономірностей порушення функцій, пошук механізмів їх відновлення, попередження хвороб та їх лікування.

На сучасному етапі перехід до міжнародних стандартів середньої та вищої школи тісно пов'язаний з формуванням єдиного комплексу високих вимог до випускників вищих учбових закладів, формуванням єдиного ринку праці у європейських країнах. Нові підходи до підготовки лікаря будь-якого профілю, які закладені в новій концепції медичної освіти, потребують удосконалення підходів до виховання та навчання майбутніх фахівців [4].

Тому безперечно, надзвичайно необхідною та актуальною є проблема підвищення якості викладання фізіології як дисципліни, що завершує та інтегрує загальнобіологічну підготовку майбутнього лікаря та є початком його клінічної підготовки. Особливим чином це стосується підготовки іноземних студентів, кількість яких серед загальної маси студентів з кожним роком зростає. Доклінічна підготовка студентів-іноземців є одним із важливих завдань кафедри фізіології Української медичної стоматологічної академії, на якій проходять навчання студенти другого курсу медичних та стоматологічного факультетів, але її реалізація супроводжується цілою низкою проблем. Як правило, наявність суттєвої різниці у базовій підготовці з теоретичних дисциплін робить студентські групи дуже неоднорідними. У спілкуванні студента і викладача мовний бар'єр виходить на перший план, особливо на молодших курсах. Також студенти-іноземці, на жаль, як правило, відрізняються досить низьким рівнем мотивації до навчання. Студенти дуже повільно пишуть, не вміють працювати з підручником, не встигають конспектувати лекції і не вміють систематично самостійно готуватися до занять [1, 3].

Успішна професійна підготовка майбутнього лікаря значним чином потребує адекватних та ефективних методів навчання, особливо коли це стосується студентів-іноземців. В цілому, резервом для поліпшення якості підготовки лікарів є організація навчального процесу на основі методичної системи, орієнтованої на кінцевий результат - підготовку фахівців, що відповідають вимогам медичної науки й охорони здоров'я [2]. Слід відзначити, що прагнення викладача підвищити ефективність навчального процесу, свідомо змінити ставлення іноземних студентів на зацікавленість та потребу в отриманні знань в період навчання стимулює пошук нових шляхів та механізмів викладання, що мають сприяти якісному засвоєнню навчального матеріалу та формуванню нових вмій та навичок.

Методика викладання іноземним студентам потребує обов'язкового використання наочних засобів навчання - графіків, схем, таблиць, слайдів, відеофільмів, що надає можливість перевести надмірну теоретизацію матеріалу в напрям практичної клінічної підготовки. Це є цілком обгрунтованим - для того, щоб формування розвитку клінічного мислення в іноземних студентів на старших курсах мало реальну основу, необхідно розвивати логічне мислення вже починаючи з початкових курсів, де викладаються базові теоретичні дисципліни - анатомія, фізіологія, гістологія. Тоді такий підхід до підготовки іноземних студентів на молодших курсах дозволить ефективно і якісно продовжувати їх навчання на клінічних кафедрах. На наш погляд, у процесі викладання фізіології слід звернути особливу увагу на впровадження сучасних комп'ютерних технологій, що значним чином сприятиме якісному вдосконаленню навчального процесу саме для іноземних студентів.

Для викладача вищої школи є цілком очевидним, що сучасний студент значним чином відрізняється від попередніх поколінь. Сучасна молодь поєднує доволі низький базовий рівень знань із загальноосвітніх дисциплін з майстерним володінням комп'ютерними технологіями. На превеликий жаль, сучасний студент не вміє та не хоче працювати з книгою, але із зацікавленістю відноситься до екрану монітору. У повній мірі така ситуація стосується і іноземних студентів. Одним із головних способів інформування студентів, активним засобом формування наукового світогляду майбутнього лікаря є лекція. На лекції викладач подає систематизовані основи знань з дисципліни, визначає ключові моменти досліджуваної теми, спрямовує увагу студентів до найбільш складних і важливих аспектів. Лекція стимулює активну пізнавальну діяльність студентів, сприяє формуванню у них творчого мислення, визначає напрямки самостійної роботи і зміст практичних занять.

Задля успішного і кращого розуміння основних фізіологічних процесів та механізмів, особливостей регуляції органів та систем цілком обгрунтованим та, на наш погляд, найбільш вдалим рішенням є використання лекцій у вигляді мультимедійної презентації з додаванням численних малюнків, схем та таблиць та іншого ілюстративного матеріалу. На думку Семенової Н.Г. та співав., використання мультимедійних технологій у навчальному процесі є складним за структурою та дозволяє максимально задовольняти інформаційні потреби учасників освітнього процесу - викладача та студента, підвищує якість професійних знань, вмій, навичок, активізує пізнавальну діяльність, розвиває здатності до творчості, формує креативне мислення студентів та викладача [5]. Новітні мультимедійні засоби навчання відкривають студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають цілком нові можливості для формування і закріплення професійних навиків [6].

Сучасні технології мультимедіа (від англ. multi - багато, лат. media - носій, засіб, середовище, посередник), як особливий вид комп'ютерних технологій, гармонійно поєднують різні види інформації - як традиційну статичну візуальну інформацію - текст, графіку, так і динамічну - музику, мову, відеофрагменти, анімацію, що дає можливість одночасного впливу на зоровий та слуховий аналізатори та дозволяє створювати динамічні образи у різних інформаційних уявленнях - аудіальному та візуальному. В результаті це дозволяє максимально сконцентрувати увагу студентів, сприяє кращому розумінню, осмисленню та запам'ятовуванню інформації, в цілому отримуючи можливість підвищити ефективність освітнього процесу.

Яке значення саме такий спосіб надання інформації має для іноземних студентів? По-перше, лекційний курс з фізіології для іноземних студентів викладається окремими потоками відповідно до факультетів, що дозволяє лектору притримуватись оптимальної для сприйняття швидкості викладення матеріалу. Для студентів з нерідною мовою навчання важливим допоміжним фактором є наявність тексту на екрані, який він може законспектувати, не покладаючись повністю на аудіальне сприйняття інформації. Можливість введення великої кількості графічних зображень, які потребують певних знань з анатомії, гістології та цитології слугує не тільки як фактор повторення,

відновлення вже раніш набутої інформації, але й є мотивуючим фактором для студентів, підтверджуючи наявність у навчанні чіткої міждисциплінарної інтеграції, що потребує системного регулярного навчання. Беззаперечно важливим є використання новітніх даних флуоресцентної, електронної скануючої мікроскопії, комп'ютерних моделей будови рецепторів та інших клітинних структур, використання зображень та коротких відео, які ілюструють застосування методів дослідження фізіологічних функцій. Таке поєднання в наданні інформації позитивно впливає не тільки на розумову, але й на емоційну діяльність студента та полегшують формування під час лекції конкретних теоретичних уявлень.

Як правило, власна база мультимедійних лекцій у кожного лектора незалежно від дисципліни, що викладається, формується протягом кількох років та постійно вдосконалюється. На наш погляд, ще одним позитивним моментом є можливість використання матеріалів мультимедійних лекцій під час практичних занять з іноземними студентами. Це, зокрема, збагачує заняття ілюстративним матеріалом, надає можливість обговорити певні аспекти лекційного матеріалу, закріпити основні поняття та показники фізіологічних норм. Таке використання лекційного матеріалу потребує його регулярного доповнення новітніми даними, дозволяє виявити як слабкі, так і сильні сторони кожної лекції, отримати значний досвід викладання теми, що сприяє творчому зростанню викладача.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку освіти обов'язкові вміння, якими традиційно повинен володіти викладач - створювати тексти - лекції, посібники, рекомендації, зазвичай, є недостатніми. Створення мультимедійної лекції, зокрема, потребує вміння вдало ілюструвати текстові фрагменти. Ілюстративний матеріал повинен повністю відповідати темі, зображення повинне бути чітким, без зайвих деталей, сприяти процесу засвоєння матеріалу, бути доступним для іноземних студентів. Інколи потребують виділення окремі фрагменти зображення, є необхідність в динамічних зображеннях, які ілюструють певні процеси або механізми, цілком обґрунтованим є доповнення тексту фрагментами відеофільмів.

Іншими словами, створення мультимедійного супроводу потребує від викладача окрім змістовних знань з дисципліни, що викладається, володіння комп'ютерними технологіями. При створенні мультимедійної презентації лектор перш за все готує текст, його структурує, доводить до тезисного рівня. На заключному етапі проводиться підбір ілюстративного матеріалу. Саме цей етап потребує певної майстерності з боку викладача, його вміння за допомогою ілюстрацій зробити завершений, цілком концептуальний інформаційний блок.

Висновок

Навчання студентів-іноземців вимагає застосування не тільки класичних традиційних форм надання інформації, але й новітніх досягнень науки і техніки. Подання матеріалу у вигляді мультимедійної презентації є інноваційною технологією, яка дозволяє акцентувати увагу аудиторії на значимих аспектах інформації, робить інформативний матеріал більш доступним за рахунок візуального сприйняття, що підтримує емоційну складову лекції, покращує сприйняття, що в цілому сприяє інтенсифікації процесу засвоєння. В свою чергу, це може забезпечити високу якість підготовки фахівців, які зможуть успішно працювати в лікувальних установах різних країн світу.

Література

1. Жукова Н.П. Опыт преподавания акушерства иностранным студентам / Н.П. Жукова, Н.С. Дейкало, И.М. Арестова [и др.] // - Витебск, 2000. - С. 244-246.
2. Казаков В.Н. Проектирование и реализация системы управления обучением в медицинском вузе / В.Н. Казаков, Талаленко А.Н., Гарина [и др.] // Архив клинической и экспериментальной медицины. - 2000. Т.9, №3. - С. 423-426.
3. Кириченко Л.Г. Организация навчального процесса на I курсе для навчання студентів-іноземців //Л.Г.Кириченко, А.В. Шевеленкова // Проблемы педагогики вищої медичної освіти у вузах України: Збірник праць. - Одеса, 1997. - С. 137-138.
4. Романенко Г.Л. Шляхи поглиблення інтеграції вивчення радіології в вищих медичних закладах освіти / Г.Л.Романенко, В.П. Савранський // - Дніпропетровськ, 10-12 жовтня 2001р.- Київ-Дніпропетровськ., 2001. - С. 432-433.
5. Семенова Н.Г. Влияние мультимедиа технологий на познавательную деятельность и психофизическое состояние обучающихся / Н.Г.Семенова, Т.Д. Болдырева, Т.Н. Игнатова // Вестник ОГУ.– Оренбург, 2005. – №4. -С.34 – 38.
6. Тукало М. Д. Мультимедійні системи навчання як новий методологічний засіб інтерактивного навчання /М.Д. Тукало // Збірник наукових праць Академії педагогічних наук України. – К., 2006.

Реферати

ЗНАЧЕНИЕ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ ЛЕКЦИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ФИЗИОЛОГИИ ИНОСТРАННЫМ СТУДЕНТАМ

Веснина Л.Э.

Повышение эффективности обучения иностранных студентов требует применения наряду с классическими методами новейших достижений науки и техники. Наиболее удачной формой подачи лекционного материала по физиологии являются лекции в виде мультимедийной презентации. Сочетание текстовой информации с разнообразным иллюстративным материалом позволяет акцентировать внимание аудитории на значимых аспектах информации, делает информативный материал более доступным за счет визуального восприятия, поддерживает эмоциональную составляющую лекции, что в целом способствует интенсификации процесса усвоения, лучшему пониманию, осмыслению и запоминанию информации.

Ключевые слова: иностранные студенты, лекция, мультимедийная презентация, наглядность, эффективность обучения.

VALUE MULTIMEDIA LECTURES IN TEACHING PHYSIOLOGY FOREIGN STUDENTS

Vesnina L.E.

Improving the efficiency of foreign students requires, along with the classical methods of the latest achievements of science and technology. The most successful form submission lecture material on physiology are lectures in the form of a multimedia presentation. The combination of textual information from a variety of illustrative material allows the audience to focus on the relevant aspects of information, making information more accessible material through visual supports the emotional component of lectures, which generally contributes to the intensification of the process of assimilation, better understanding, comprehension and retention of information.

Key words: foreign students, lecture, multimedia presentation, visibility, learning effectiveness.